

यो वक्ता यश्च वक्तव्यो यश्चाहं प्रब्रवीमि वः । इदं शृणुत यच्छ्रेयो यच्चान्यत् परिजल्पथ ।

याः कथाश्चैव वर्तन्ते श्रुतयो वाऽथ गङ्गरे । विश्वं विश्वपतिं देवाः सर्वं नारायणात्मकं ।

यत् सत्यं यदमृतमादिमचरं वै यद्भूतं भवदमितश्च यद्भविष्यं । यत्किञ्चिच्चरमचराव्ययं त्रिलोके तत् सर्वं पुरुषवरः प्रभुर्वरिष्ठः ।

इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे भविष्यपर्वणि पौष्करप्रादुर्भावे सप्तनवत्यधिकशतोऽध्यायः ॥ १६७ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ चत्वार्याहुः सहस्राणि वर्षाणां तत्कृतं युगं । तस्य तावच्छती सन्ध्या दिगुणा जनमेजय ।

तत्र धर्मश्चतुष्पादो ह्यधर्मः पादविग्रहः । स्वधर्मनिरताः सन्तो यजन्ते चैव मानवाः ।

विप्राः स्थिता धर्मपरा राजवृत्ते स्थिता नृपाः । कथ्यामभिरता वैश्याः शूद्राः शुश्रूषणे रताः ।

सदा सत्यं तपश्चैव धर्मश्चैव विवर्द्धते । सद्भिराचरितं कर्म क्रियते ख्यायते च वै ।

एतत् कृतयुगे वृत्तं सर्वेषामेव भारत । प्राणिनां धर्मबुद्धीनामपि चेन्नोचयोनिना ।

त्रीणि वर्षसहस्राणि त्रेतायुगमिहोच्यते । तस्य तावच्छती सन्ध्या दिगुणा परिकीर्त्तिता ।

द्वाभ्यामधर्मः पादाभ्यां त्रिभिर्धर्मो व्यवस्थितः । तत्र सत्यञ्च सत्त्वञ्च कृते सर्वं विधीयते ।

त्रेतायां विकृतिं यान्ति धर्मलौल्येन संयुताः । चातुर्वर्ण्यस्य वैकल्याद्यान्ति दौर्बल्यमाश्रिताः ।

एष त्रेतायुगविधिर्विहितो देवनिर्मितः । द्वापरस्यापि या चेष्टा तामपि श्रोतुमर्हसि ।

द्वापरं दे सहस्रे तु वर्षाणां कुरुसत्तम । तस्य तावच्छती सन्ध्या दिगुणा परिकीर्त्तिता ।

तत्र ह्यर्थपरा विप्रा ज्ञानिनो रजसावृताः । शठा नैकतिकाः क्षुद्रा जायन्ते कुरुपुङ्गव ।

द्वाभ्यां धर्मः स्थितः पञ्चामधर्मस्त्रिभिर्बुद्धितः । विपर्ययं यान्ति शनैः कृते ये धर्मसेतवः ।

ब्राह्मण्यभावा नश्यन्ति तथास्तिक्यं विशीर्यते । व्रतोपवासास्त्यज्यन्ते द्वापरे युगपर्यये ।

तथा वर्षसहस्रञ्च वर्षाणां दे शते तथा । सन्ध्याया सह संख्यातं क्रूरं कलियुगं स्युतं ।

तत्राधर्मश्चतुष्पादः स्याद्धर्मः पादविग्रहः । कामिनस्तमसाच्छन्ना जायन्ते तत्र मानवाः ।

नैवोपवासकृत् कश्चिन्न साधुर्न च सत्यवाक् । आस्तिको ब्रह्मवक्ता वा नरो भवति वै तदा ।

अहङ्कारमृहीताश्च प्रक्षीणस्तेहवन्धनाः । विप्राः शूद्रसमाचाराः शूद्राश्चाचारलक्षणाः ।

दूषकाश्चाश्रमाणाश्च वर्षाणाञ्चैव शूद्राः । अगम्येष्वभिरंश्यन्ते वर्त्यन्त्येवं कलौ युगे ।

त्रय्यान्तथैव सन्देहो युगान्ते जनमेजय । दिव्यं द्वादशसाहस्रं यदेतद्युगमुच्यते ।

तदेकसप्ततिगुणं मन्वन्तरमिहोच्यते । एतच्चतुर्दशगुणमहर्ब्राह्ममिहोच्यते ।

ततोऽहनि गते तस्मिन् सर्वेषामेव देहिनां । शरीरनिवृत्तिञ्चक्रे रुद्रः संहारबुद्धिमान् ।

दैवतानाञ्च सर्वेषां ब्राह्मणानां महीपते । दैत्यानां दानवानाञ्च यचकिन्नररक्षसाः ।

देवर्षीणां ब्रह्मर्षीणां तथा राजर्षिणामपि । गन्धर्वाणामप्सरसां भुजगानां तथैव च ।

पर्वतानां नदीनाञ्च पशूनाञ्चैव भारत । तिर्यग्योनिगतानाञ्च सत्त्वानां क्रिमिणां तथा ।

महाभूतपतिर्देवः पञ्चभूतानि भूतकृत् । जगत्संहरणार्थाय कुरुते वैशंसं महत् ।